

Akciju sabiedrības „Rietumu Banka”
INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA 2012
RISKU VADĪBAS PĀRVALDE

Risku vadības organizācija

Galvenie principi

Risku vadībā banka ietur stabilu un konservatīvu politiku, nepieļaujot pārmērīgus riskus nevienā no saviem darbības veidiem. Risku vadības politika ir izstrādāta ciešā saistībā ar Bankas attīstības stratēģisko plānu.

Bankas politika risku vadības jomā

Lai identificētu, analizētu un pārvaldītu bankas riskus, ieviestu atbilstošus kontroles un riska limitus, kā arī lai nepārtraukti uzraudzītu esošo riska līmeni un uzstādīto limitu ievērošanu, bankā ir izstrādāta un ieviesta Risku vadības politika. Risku vadības politika un citi iekšējie normatīvie akti risku vadības jomā tiek regulāri pārskatīti, tā, lai tās atspoguļotu produktu, pakalpojumu un tirgus izmaiņas, kā arī, lai piemērotu labāko praksi.

Lēmumu pieņemšanas struktūra

Bankas organizatoriskā struktūra ir veidota tā, lai identificētu un vadītu gan ārējos, gan iekšējos riska faktorus. Īpaša uzmanība tiek pievērsta individuālu risku attīstībai, kas norāda uz pilnu riska faktoru apjomu, un kalpo par pamatu, lai novērtētu esošās riska ierobežošanas un novēršanas procedūras. Papildus vispārpieņemtajai kredītu un tirgus risku analīzei Risku vadības pārvalde uzrauga finanšu un nefinanšu riskus, regulāri tiekoties ar struktūrvienību vadītājiem, lai uzzinātu attiecīgās jomas ekspertu viedokli.

Bankas Padome nodrošina bankas koleģiālo institūciju darbības kontroli risku vadības jomā, novērtē bankā veiktās risku vadības efektivitāti kopumā, apstiprina bankas darbības politikas.

Bankas Valde ir atbildīga par bankas risku vadības politiku, nolikumu un procedūru sagatavošanu, apstiprināšanu un to ievērošanas kontroli.

Aktīvu un pasīvu komiteja nodrošina maksimāli efektīvu resursu pārvaldīšanu un šīm operācijām raksturīgo risku samazināšanu, proti: vispārējā kredītriska, valsts, procentu, valūtas, tirgus riska, likviditātes riska, norēķinu, nozares (koncentrācijas) riska un darījumu partneru kredītriska samazināšanu. Aktīvu un pasīvu komiteja ir atbildīga par tās pieņemtajiem lēmumiem, kā arī par politiku un procedūru ievērošanas kontroli saskaņā ar bankas apstiprināto Aktīvu un pasīvu komitejas nolikumu.

Kredītu komiteja nodrošina maksimālu kredītriska un citu veidu riski, kas raksturīgi kredītdarbībai, izvērtēšanu. Kredītu komiteja ir atbildīga par lēmumu pieņemšanu par kredītu izsniegšanu vai kredītu izsniegšanas atteikumu klientiem.

Iekšējā audita dienesta pamatuzdevums ir veikt iekšējās kontroles sistēmas, tai skaitā risku pārvaldīšanas, neatkarīgu uzraudzību, kā arī tās pietiekamības un efektivitātes novērtēšanu, lai palīdzētu bankas Padomei, Valdei un struktūrvienību vadītājiem efektīvāk pildīt savas funkcijas. Iekšējā audita dienests ziņo par nepietiekami identificētiem vai pārvaldītiem riskiem un iesniedz ieteikumus atklāto problēmu risināšanai, nodrošinot atzinumu un ieteikumu apspriešanu attiecīgajā vadības līmenī.

Kredītu novērtēšanas komiteja ir bankas koleģiāla institūcija, kuras mērķis ir nodrošināt, lai tiktu ievērotas bankas kredītu klasifikācijas un uzkrājumu veidošanas vadlīnijas, kas noteiktas Finanšu un kapitāla tirgus komisijas „Aktīvu un ārpusbilances saistību novērtēšanas noteikumos”.

Risku direktors

Risku direktors – par riska vadības funkciju atbildīgais darbinieks bankā, kas tieši sadarbojas ar bankas Padomi. Lai nodrošinātu iespēju ietekmēt lēmumus par riskiem, ko uzņemas banka, Risku direktoram ir veto tiesības uz šādiem bankas koleģiālo institūciju lēmumiem, ja šie lēmumi skar risku vadību vai risku apmēru, ko uzņemas banka:

- Valdes;
- Kredītu komitejas;
- Aktīvu un pasīvu komitejas.

Risku vadības pārvaldes galvenais mērķis ir vadīt riskus, kas radušies bankas darbības procesā. Risku vadības pārvalde ir atbildīga par:

- visu veidu risku, kas pastāv bankas produktu un tehnoloģiju veidošanā un realizēšanā, atklāšanu;
- risku klasificēšanu un to iespējamo zaudējumu novērtēšanu;
- risku un to iespējamo zaudējumu segšanas, minimizēšanas un ierobežošanas veidu atrašanu;
- politiku un procedūru, kas samazina un ierobežo riskus bankas un struktūrvienību darbībā, izstrādāšanu, ieviešanu un kontroli.

Risku veidi

Ar bankas darbību saistītos riskus iedala finanšu un nefinanšu riskos.

Finanšu riski ir: kredītrisks, procentu likmju nelabvēlīgu izmaiņu risks (procentu risks), likviditātes risks, valūtas risks un tirgus risks.

Nefinanšu riski ir: operacionālais risks, tiesiskais risks, reputācijas risks, stratēģiskais un biznesa risks.¹

Atskaites kārtība

Risku vadības un lēmumu pieņemšanas procesos bankas vadība balstās uz dažādiem pārskatiem:

- Gada pārskati: Bankas gada pārskats, Pārskats par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu, Bankas attīstības stratēģiskais plāns, Atskaite par darbības faktisko rezultātu atbilstību vai neatbilstību plānam.
- Ceturkšņa pārskati: Iekšējo kapitāla pietiekamības prasību aprēķina pārskats, Pārskats par kapitāla pietiekamības stresa testēšanas rezultātiem, Procentu likmju riska termiņstruktūras pārskats, Ekonomiskās vērtības samazinājuma aprēķins, Pārskats par operacionālā riska koncentrācijas galvenajiem virzieniem, to rašanās iemesliem un pasākumiem, kas veikti, lai samazinātu iespējamus operacionālos zaudējumus, Pašu kapitāla un minimālo kapitāla prasību kopsavilkuma pārskats.
- Mēneša pārskati: Likviditātes rādītāja aprēķins, Aktīvu un pasīvu termiņstruktūras pārskats, Pārskats par kredītu portfeļa struktūru pēc nozarēm, Pārskats par kredītu portfeļa struktūru pēc nodrošinājuma, Pārskats par kredītu portfeļa stresa testēšanas rezultātiem.
- Nedēļas pārskati: Likviditātes riska termiņstruktūras pārskats, Procentu likmju riska termiņstruktūras pārskats, Likviditātes riska stresa testēšana, Pārskats par procentu likmju riska stresa testēšanas rezultātiem.
- Ikdienas operatīvie pārskati: Bankas operatīvā bilance, Pārskats par peļņu un zaudējumiem, Pārskats par limitu kontroli, Ikdienas pārskatu par bankas naudas plūsmu valūtu griezumā, Bankas valūtas pozīcijas pārskats, Pārskats par obligātu rezervju aprēķinu.

¹ 2012 Risku vadības politika

Kredītriski

Vispārējais kredītrisks

Definīcija

Vispārējais kredītrisks rodas, veicot jebkuru bankas operāciju, ja bankai rodas prasības pret kādu personu vai organizāciju, kas nespēs vai atteiksies pildīt savas saistības.

Politika

Vispārējā kredītriska vadība bankā tiek organizēta Risku vadības politikas un Kredītpolitikas ietvaros. Lai noturētu vispārīgo kredītrisku zemāk par vispārnoteikto sliekšni, banka ir pieņēmusi virkni mēru un noteikusi stratēģiski pieņemamu līmeni.

Vadība un mazināšana

Kredītrisku samazina, izmantojot ķīlu sistēmu, analizējot finanšu un nefinanšu informāciju par klientiem un kontrahentiem, nosakot klientiem, kontrahentiem, nozarēm, reģioniem un valstīm limitus, ieviešot un ievērojot politikas un procedūras, kas ierobežo kredītrisku, kā arī procedūras, kas kontrolē limitu, politiku un procedūru ievērošanu.

Veicot starpbanku darījumus, banka izmanto bilances un ārpusbilances prasību savstarpējās ieskaites iespēju. Bankas līgums par starpbanku darījumiem, kas tiek parakstīts ar visiem kontrahentiem, pielikumā ietver nolikumu par bankas bilances un ārpusbilances prasību savstarpējās ieskaites kārtību.

Bankas Kredītu politika nosaka sekojošus aktīvu veidus, kurus banka pieņem kā nodrošinājumu:

- naudas noguldījumu tiesības;
- banku, uzņēmumu un privātpersonu galvojumus;
- likvīdus vērtspapīrus;
- nekustamā īpašuma ķīlu (hipotēku);
- kustamā īpašuma un/vai prasījuma tiesību ķīlu, ja bankai ir iespēja to kontrolēt.

Nodrošinājuma pašreizējo tirgus vērtību regulāri vērtē neatkarīgas novērtēšanas sabiedrības vai bankas speciālisti un negatīvu tirgus cenu izmaiņu gadījumā aizņēmējam parasti tiek pieprasīts sniegt papildu nodrošinājumu.

Papildus atsevišķu klientu analīzei visu kredītportfeli kopā novērtē Riska vadības pārvalde, izvērtējot nozares (koncentrāciju) un tirgus riskus. Banka uzrauga kredītriska koncentrāciju nozarēs/sektores un pēc ģeogrāfiskā izvietojuma.

Banka ne retāk kā reizi mēnesī novērtē kredītu kvalitāti, klasificējot kredītus kā standarta, uzraugāmos, zemstandarta, šaubīgos un zaudētos.

Bankas maksimālais kredītrisks saistībā ar pārskata par finanšu stāvokli posteņiem tiek atspoguļots finanšu aktīvu uzskaites vērtībā. Aktīvu un saistību iespējamās savstarpējās ieskaites ietekme uz kredītriska mazināšanu nav būtiska.

Uzsākot kredīta ķīlas pārdošanu tā atgūšanai, banka kredītu uzskaites vērtību pārklasificē uz pārdošanai turētiem ilgtermiņa aktīviem. Aktīvi, kas kalpo par ķīlu, ir novērtēti zemākajā no pašizmaksas vai neto pārdošanas vērtības. Novērtējot aktīvu neto pārdošanas vērtību, vadība sagatavo vairākus vērtēšanas modeļus (piem., aizvietošanas izmaksu, diskontētās nākotnes naudas plūsmas modeli) un salīdzina tos ar tirgus datiem (piem., tirgū veikti līdzīgi darījumi, potenciālo pircēju piedāvājums).

Bankā ir noteikti limiti nodrošinājuma portfeļa struktūrai.

Banka uzrauga kredītriska koncentrāciju nozarēs/sectoros un pēc ģeogrāfiskā izvietojuma. Par kavētu riska darījumu bankā tiek uzskatīti tādi darījumi, kuru atmaksas termiņš ir kavēts vairāk par 90 dienām.

Zaudējumi no vērtības samazināšanās

Finanšu aktīvi: katra pārskata perioda beigu datumā banka novērtē, vai pastāv objektīvi pierādījumi tam, ka finanšu aktīviem, kas netiek novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, nav notikusi vērtības samazināšanās. Finanšu aktīvu vērtība ir samazinājusies, ja pastāv objektīvi pierādījumi tam, ka pēc sākotnējās aktīva uzrādīšanas ir iestājies zaudējumus nesošs gadījums un ka zaudējumus nesošs gadījums atstāj iespaidu uz aktīva naudas plūsmu nākotnē, ko var ticami aplēst.

Objektīvi pierādījumi finanšu aktīva (tai skaitā kapitāla vērtspapīru) vērtības samazinājumam ietver aizņēmēja veicamo maksājumu kavēšanos, kredīta vai avansa pārstrukturēšanu ar nosacījumiem, kādus banka citos apstākļos neapsvērtu, norādes, ka aizņēmējs vai emitents sāk maksātspējas procesu, aktīva tirgus zudums vērtspapīriem vai citas acīmredzamas norādes, kas attiecas uz aktīvu grupām, piemēram, negatīvas izmaiņas aizņēmēju vai emitentu grupas maksātspējā vai arī ekonomiskie apstākļi, kas saistīti ar saistību nepildīšanu grupā. Ieguldījumam kapitāla vērtspapīros nozīmīga un ilgstoša patiesās vērtības lejupslīde zem tā izmaksām ir objektīvs vērtības samazināšanās pierādījums.

Visiem kredītiem un līdz termiņa beigām turētajiem vērtspapīriem tiek novērtēta specifiskā vērtības samazināšanās.

Visi kredīti un līdz termiņa beigām turētie vērtspapīri, par kuriem nepastāv objektīvi pierādījumi vērtības samazinājumam pēc individuāla novērtējuma, tiek grupēti apakšportfeļos pēc līdzīgām kredītriska iezīmēm saskaņā ar bankas kredītportfeļa klasificēšanas procedūram un tiek izveidoti uzkrājumi zaudējumiem no šo apakšportfeļu vērtības samazināšanās, izmantojot statistiskos modeļus, kas atspoguļo saistību neizpildes iespējamības tendences un gūtos zaudējumus, koriģējot tos par vadības aplēsēm par to, vai pašreizējie ekonomiskie un kreditēšanas apstākļi liecina, ka faktiskie zaudējumi varētu būt lielāki vai mazāki, nekā parādīts vēsturiskajā modelī. Līgumsaistību neizpildes biežums, zaudējumu apjoms un paredzamo parādu atgūšanas laiks tiek regulāri salīdzināts ar faktiskajiem rādītājiem, lai nodrošinātu, ka šie ievades dati vienmēr ir atbilstoši.

Kredīti un debitoru parādi, kuriem individuāli nav identificētas vērtības samazināšanās pazīmes, izmantojot bankas kredītportfeļa reitingu piešķiršanas procedūru, tiek apvienoti apakšportfeļos, balstoties uz līdzīgām kredītriska iezīmēm, un tiek novērtēti uzkrājumi zaudējumiem no kredītportfeļa vērtības samazināšanās, izmantojot vēsturisko saistību neizpildes un zaudējumu apmēra tendenču statistisko modelēšanu, koriģējot to par vadības spriedumu attiecībā uz to, vai pašreizējie ekonomiskie un kreditēšanas apstākļi varētu veicināt to, ka zaudējumi būs lielāki vai mazāki nekā izriet no vēsturiskās modelēšanas. Līgumsaistību neizpildes biežums, zaudējumu apjoms un paredzamo parādu atgūšanas laiks tiek regulāri salīdzināts ar faktiskajiem rādītājiem, lai nodrošinātu, ka šie ievades dati vienmēr ir atbilstoši.

Zaudējumi no vērtības samazināšanās un atgūtās summas tiek atzītas katru mēnesi, balstoties uz regulārām kredītu pārbaudēm. Pārskata periodā izveidotos uzkrājumus atzīst peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Zaudējumus no vērtības samazināšanās aktīviem, kas uzrādīti amortizētajā pašizmaksā, novērtē kā starpību starp finanšu aktīva uzskaites vērtību un aplēsto nākotnes naudas plūsmu pašreizējo vērtību, kas diskontēta ar aktīva sākotnējo efektīvo procentu likmi. Zaudējumi tiek atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā un atspoguļoti uzkrājumu kontā, samazinot kredītu un debitoru parādu

vai līdz termiņa beigām turētu finanšu ieguldījumu vērtību. Procentus par aktīvu ar pazeminājušos vērtību turpina atzīt, atceļot diskontu. Ja notikuma, kas izcēlies pēc zaudējumu atzīšanas, rezultātā zaudējumi no vērtības samazināšanās samazinās, samazinājumu atceļ, izmantojot peļņas vai zaudējumu aprēķinu. Ja tiek pārtraukta aktīva, kura vērtība ir samazinājusies, atzīšana (pārņemot ķīlu vai veicot pārstrukturēšanu), ar to saistītie uzkrājumi vērtības samazinājumam tiek norakstīti.

Zaudējumus no pārdošanai pieejamu aktīvu vērtības samazināšanās atzīst, pārvietojot kopējos zaudējumus, kas bija atzīti pārējos visaptverošajos ienākumos, uz peļņas vai zaudējumu aprēķinu. Kopējie zaudējumi, kas no pārvērtēšanas rezerves tiek pārvietoti un atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā, veido starpību starp iegādes izmaksām, atskaitot pamatsummas atmaksu un amortizāciju, un pašreizējo patieso vērtību, atskaitot zaudējumus no vērtības samazināšanās, kas iepriekš atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Ja vēlākā periodā pārdošanai pieejama ieguldījumu vērtspapīra, kuram tika konstatēta vērtības samazināšanās, patiesā vērtība pieaug, un šo pieaugumu var objektīvi attiecināt uz notikumu, kas izcēlies pēc tam, kad peļņas vai zaudējumu aprēķinā tika atzīti zaudējumi no vērtības samazināšanās, šos zaudējumus atceļ un rezultātā iegūto summu atzīst peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Tomēr jebkurš pārdošanai pieejama kapitāla vērtspapīra, kura vērtība ir samazinājusies, patiesās vērtības atgūvums tiek atzīts pārējos visaptverošos ienākumos.

Nefinanšu aktīvi: katra pārskata perioda beigu datumā banka novērtē, vai nepastāv pazīmes, kuras liecinātu, ka nefinanšu aktīviem, izņemot ieguldījumu īpašumu un atliktā nodokļa aktīvu, varētu būt samazinājusies vērtība. Ja tiek konstatēts, ka šādas pazīmes pastāv, tiek aplēsta aktīva atgūstamā summa. Nemateriālās vērtības atgūstamā summa tiek izvērtēta katrā pārskata perioda beigu datumā.

Zaudējumus no vērtības samazināšanās atzīst brīdī, kad aktīva vai tā naudu pelnošās vienības uzskaites vērtība pārsniedz tās atgūstamo summu. Naudu pelnošā vienība ir mazākā nosakāmā aktīvu grupa, kas rada no citiem aktīviem un aktīvu grupām neatkarīgu naudas plūsmu. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atzīst peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Zaudējumus no vērtības samazināšanās, kas atzīti attiecībā uz naudu pelnošām vienībām, sākotnēji attiecinā, lai samazinātu tām piešķirtās nemateriālās vērtības uzskaites vērtību, un pēc tam, lai proporcionāli samazinātu pārējo šajā vienībā (vienību kopumā) ietilpstošo aktīvu uzskaites vērtību.

Aktīva vai naudu ienesošās vienības atgūstamā summa ir lielākā no tās lietošanas vērtības vai patiesās vērtības, atskaitot pārdošanas izmaksas. Novērtējot lietošanas vērtību, aplēstās nākotnes naudas plūsmas tiek diskontētas līdz to pašreizējai vērtībai, izmantojot pirmsnodokļu diskonta likmi, kura atspoguļo naudas laika vērtības pašreizējo tirgus novērtējumu un riskus, kas saistīti ar attiecīgo aktīvu.

Zaudējumi no nemateriālās vērtības samazināšanās nav atceļami. Zaudējumi no citu aktīvu vērtības samazināšanās, kas atzīti iepriekšējos periodos, tiek pārskatīti katrā pārskata perioda beigu datumā, lai noteiktu, vai nepastāv pierādījumi tam, ka zaudējumi ir samazinājušies vai vairs nepastāv pavisam. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ, ja ir veiktas izmaiņas aplēsēs, kas izmantotas atgūstamās summas noteikšanai. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ vienīgi tādā apmērā, par cik attiecīgā aktīva uzskaites vērtība nepārsniedz to uzskaites vērtību, atskaitot nolietojumu, kura tiktu noteikta, ja zaudējumi no vērtības samazināšanās netiktu atzīti.

Uzkrājumi

Uzkrājumi tiek atzīti, ja bankai ir juridiskas vai faktiskas saistības, kas radušās pagātnes notikuma ietekmē, un ir sagaidāms, ka šo saistību nokārtošanai būs nepieciešama ekonomisku labumu aizplūšana, kuru apjomu ir iespējams ticami aplēst. Ja laika aspekta ietekme ir būtiska, uzkrājumu apjoms tiek noteikts, diskontējot paredzamo nākotnes naudas plūsmu ar pirmsnodokļa

likmi, kas atspoguļo naudas laika vērtības pašreizējo tirgus novērtējumu un, ja nepieciešams, riskus, kas saistīti ar attiecīgo aktīvu.

Uzkrājumi kredīportfelim, tūkst. Ls

	2012	2011
Privātzņēmumi	698 396	585 826
Privātpersonas	58 306	61 886
Specifiskie uzkrājumi zaudējumiem no vērtības samazināšanās	(52 197)	(42 278)
Uzkrājumi zaudējumiem no vērtības samazināšanās attiecībā uz kredīportfeļa grupām	-	(2)
Neto kredīti un debitoru parādi	704 505	605 432

Riska darījumu struktūra

Riska darījumu iedalījums pa ģeogrāfiskiem reģioniem, 31.12.2012. (tūkst. Ls)

Aktīvi	Latvija	OECD	Ne OECD	Kopā
Prasības pret kredītiestādēm	8 003	436 227	17 782	462 012
Kredīti un debitoru parādi	207 975	427 373	69 157	704 505

Kreditportfeļa iedalījums pa nozarēm , 31.12.2012. (tūkst. Ls)

	Kredīti un debitoru parādi
Nekustamā īpašuma pārvaldība	174 478
Finanšu pakalpojumi	259 276
Privātpersonas	44 380
Tirdzniecība	26 477
Būvniecība	83 176
Ražošana	20 710
Ieguldījumi finanšu nomā	-
Pārtikas rūpniecība	8 037
Transports un komunikācijas	49 327
Tūrisms	5 936
Finanšu instrumenti, kas klasificēti kā kredīti	-
Citi	32 708
Kopā	704 505

Riska darījumu iedalījums pēc atlikušā termiņa, 31.12.2012. (Ls)

Aktīvi	Uz pieprasījumu	Līdz 7 dienām	No 8 līdz 30 dienām	No 31 līdz 90 dienām	No 91 līdz 180 dienām	No 181 līdz 360 dienām	No 361 dienām	Nokavētie	Ieķīlātie
Kase	3 729 936								
Prasības pret Latvijas Banku	211 195 222								831 888
pret saistītajām un radniecīgajām kredītiestādēm									
pret Latvijas Republikas kredītiestādēm*	8 001 650								
pret ārvalstu centrālajām bankām									
pret dalībvalstu kredītiestādēm*	325 423 882	31 899 297	27 335 747	825 000					2 025 515
pret citu valstu kredītiestādēm*	71 824 900								
Kredīti nebankām	147 329 435	191 795	39 775 831	46 781 967	13 305 954	59 284 540	427 347 759	23 752 477	11 427 181
Latvijas Republikas valdības parāda vērtspapīri	2 999 640								
dalībvalstu centrālo valdību parāda vērtspapīri	3 576 139								
citu valstu centrālo valdību parāda vērtspapīri							682 587		
pārējo emitentu parāda vērtspapīri	75 295 290						14 690 397	469 122	
Akcijas	169 844						169 419		
pārējie vērtspapīri	5 564 159						28 763 120		
Līdzdalība citu sabiedrību pamatkapitālā							18 728 839		
Atvasinātie finanšu instrumenti	155 229		6 265	8 839	7 879	1 404	53 820		
Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi							5 478 514		
Pašas akcijas									
Nauda ceļā	4 419 984								
Uzkrātie ienākumi	751 523	5 120	31 965	49 200	421 559	189 808	2 180 271	135 914	
Pārējie aktīvi	3 528 516		763 875	158 002	21 340	29 933	18 093 895		

* Izņemot prasības pret saistītajām un radniecīgajām kredītiestādēm.

Kapitāla prasības

Lai aprēķinātu kapitāla pietiekamību kredītriska segšanai, banka izmanto standartizēto pieeju.

Kontrole un atbildība

Kredītu projektu vadītāja pienākums ir savlaicīgi iesniegt kredīta projektu izskatīšanai Kredītu komitejā, kura nodrošina maksimālu kredītriska un citu veidu riski, kas raksturīgi kredītdarbībai, izvērtēšanu. Kredītu komiteja ir atbildīga par lēmumu pieņemšanu par kredītu izsniegšanu vai kredītu izsniegšanas atteikumu klientiem.

Kredītu un investīciju pārvaldes projektu vadītāji un analītiķi ir atbildīgi par atzinumā ietvertās informācijas ticamību, un viņiem jāinformē Kredītu komiteja par visiem ar šo projektu saistītajiem riskiem.

Par izsniegto kredītu uzraudzību ir atbildīgas Kredītu un investīciju pārvaldes. Izsniegto kredītu uzraudzību Kredītu un investīciju pārvaldes veic sadarbībā ar Risku vadības pārvaldi.

Valde ne retāk kā reizi pusgadā informē Padomi par kredītu portfeļa stāvokli.

Par Kredītu politikas noteikumu izpildi atbild Valde, Kredītu komiteja, kā arī Kredītu un investīciju pārvaldes vadītājs un visi Kredītu un investīciju pārvaldes darbinieki savu pilnvaru ietvaros.

Valsts risks

Definīcija

Valsts risks rodas pie nosacījuma, ja otra puse nav Latvijas Republikas rezidents. Šajā gadījumā otra puses saistību izpildīšanu var ietekmēt tādi faktori kā ekonomiskā, politiskā un sociālā situācija valstī, kurā otra puse ir rezidents. Turklāt nespēja pildīt savas saistības otrai pusei var rasties, mainoties normatīvajiem aktiem finanšu jomā otrās puses valstī.

Politika

Valsts riska vadība bankā tiek realizēta saskaņā ar Valsts riska vadības politiku. Politika tiek izstrādāta ar mērķi vadīt un samazināt risku, kas rodas, izvietojot bankas aktīvus un ārpusbilances saistības ārvalstīs, kā arī ar mērķi nodrošināt bankas aktīvu augstu kvalitāti un ienākumus no aktīviem, ievērojot spēkā esošos Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvos aktus, kā arī Latvijas Bankas un FKTK regulējošās prasības.

Valsts riskam banka ir noteikusi stratēģiski pieņemamu līmeni un tādu soļu virkni, kas palīdzēs noturēt risku zemāk par apzīmēto robežu.

Vadība un mazināšana

Lai efektīvi pārvaldītu un mazinātu valsts risku, banka izpilda sekojošus uzdevumus:

- nosaka valsts riskus un riskantas prasības;
- nosaka limitus, kas ierobežo valsts riskus;
- nosaka šo limitu ievērošanas kontroles mehānismus;
- aprēķinot iekšējās kapitāla prasības, rezervē kapitālu koncentrācijas riska segšanai.

Riskanto prasību kopsummu ar konkrēto valsti aprēķina, summējot visus riska darījumus ar šīs valsts rezidentiem.

Kapitāla prasības

Lai aprēķinātu kredītportfeļa valsts riska kapitāla prasības, banka izmanto vienkāršoto metodi saskaņā ar FKTK „Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi”. Kredītportfeļa valsts riska kapitāla prasības tiek noteiktas, izmantojot FKTK noteikumu pieeju kredītportfeļa nozares koncentrācijas riska kapitāla prasībām.

Kontrole un atbildība

Valsts riska operatīvo kontroli veic Ārvalstu valūtas tirgus nodaļas vadītājs, Aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas nodaļas vadītājs, Kredītu pārvaldes vadītājs, Korporatīvu finanšu pārvaldes vadītājs un Korespondentattiecību un maksājumu pārvaldes vadītājs.

Attiecīgās struktūrvienības darbinieki veic kontroli pirms katra valsts riska lielumu ietekmējoša finanšu darījuma veikšanas, pārbaudot noteikto limitu ievērošanu ar paaugstinātā riska valstīm valsts ietvaros un kopumā.

Risku vadības pārvaldes vadītājs un darbinieki atbild par valsts riska limitu un Valsts riska vadības politikas noteikumu ievērošanas vispārīgo kontroli, kā arī par bankas vadības informēšanu par politikas ievērošanu vai neievērošanu.

Nozares (koncentrācijas) risks

Definīcija

Nozares (koncentrācijas) risks ir jebkurš riska darījums vai riska darījumu grupa, kuru dēļ bankai varētu rasties tādi zaudējumi, kas var apdraudēt bankas maksātspēju vai spēju turpināt darbību. Nozares (koncentrācijas) risks rodas no liela apmēra riska darījumiem ar klientiem vai savstarpēji saistītu klientu grupām, vai riska darījumiem ar klientiem, kuru kredīspēju nosaka viens kopīgs riska faktors (piemēram, tautsaimniecības nozare, ģeogrāfiskais reģions, valūta, kredītriska mazināšanas instruments (vienveidīgs nodrošinājums vai viens nodrošinājuma devējs u.tml.))

Politika

Nozares (koncentrācijas) risks bankā tiek pārvaldīts vispārējās Risku vadības pārvaldes, Lielo riska darījumu kontroles politikas un Kredītu politikas ietvaros.

Nozares (koncentrācijas) riskam banka ir noteikusi stratēģiski pieņemamu līmeni un tādu soļu virkni, kas palīdzēs noturēt risku zemāk par apzīmēto robežu.

Vadība un mazināšana

Lai minimizētu nozares (koncentrācijas) risku, banka nosaka limitus kredīta portfeļa struktūrai pēc nozarēm, kā arī ķīlu portfeļa struktūrai.

Kapitāla pietiekamība

Aprēķinot nozares (koncentrācijas) riska kapitāla prasības, banka izmanto vienkāršoto metodi saskaņā ar FKTK „Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumiem”. Nozares (koncentrācijas) riska kapitāla prasības tiek noteiktas, summējot kredītportfeļa individuālās koncentrācijas riska, kredītportfeļa nozaru koncentrācijas riska, aizņēmēju ienākumu un kredītu valūtu nesakrītības koncentrācijas riska, kredītportfeļa nodrošinājuma koncentrācijas riska, prasību pret kredītiestādēm koncentrācijas riska un ieguldījumu vērtspapīros koncentrācijas riska kapitāla prasības.

Kontrole un atbildība

Valde, Aktīvu un pasīvu komiteja, kā arī Kredītu komiteja atbild par Lielo riska darījumu kontroles politikas noteikumu izpildi.

Atbildību par limitu ievērošanas kontroli uzņemas Risku vadības Pārvaldes Risku kontroles nodaļa.

Atbildību par limitu ievērošanu un pārkāpumu novēršanu uzņemas Kredītu komiteja.

Norēķinu risks

Definīcija

Norēķinu risks rodas tādos bankas darbības veidos, kad norēķini tiek veikti ar laika pārtraukumu. Ja banka pirmā izpilda savas saistības kādā darījumā, rodas risks, ka darījums netiks pabeigts, jo otra puse var neizpildīt savas saistības.

Politika

Norēķinu risks bankā tiek pārvaldīts vispārējās Risku vadības politikas ietvaros.

Norēķinu riskam banka ir noteikusi stratēģiski pieņemamu līmeni un tādu soļu virkni, kas palīdzēs noturēt risku zemāk par apzīmēto robežu.

Vadība un mazināšana

Norēķinu riska mazināšanas nolūkos bankā tiek izmantoti sekojoši riska vadības instrumenti:

- finansiāla un nefinansiāla partneru analīze, ar sekojošu limitu uzstādīšanu;
- DVP norēķinu metodes izmantošana;
- maksājumu veikšana pēc aktīva saņemšanas fakta.

Kapitāla prasības

Kapitāla prasības norēķinu riska segšanai banka veic kredītriska ietvaros, saskaņā ar FKTK Minimālo kapitāla prasību aprēķināšanas noteikumiem.

Kontrole un atbildība

Atbildību par norēķinu riska minimizējošu instrumentu izmantošanas kontroli uzņemas Risku vadības pārvaldes Risku kontroles nodaļa.

Atbildību par norēķinu risku minimizējošu līdzekļu izmantošanu uzņemas Aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas nodaļas un Ārvalstu valūtas tirgus nodaļas, Vērtspapīru un finanšu tirgu pārvaldes, Kredītu pārvaldes un Korporatīvo finanšu pārvaldes vadītāji.

Procentu risks

Definīcija

Procentu risks ir procentu likmju izmaiņu iespējamā nelabvēlīgā ietekme uz bankas ienākumiem un tās ekonomisko vērtību. Risks rodas, nesaskaņojot līdzekļu piesaistīšanas un izvietojšanas termiņus, kā arī, ja pastāv ievērojama starpība starp aktīvu un pasīvu, kas jūtīgi reaģē uz procentu likmju izmaiņām, summām bankas bilancē.

Politika

Lai pārvaldītu procentu likmju risku, bankā tika izstrādāta Procentu likmju riska pārvaldīšanas politika. Procentu likmju riska pārvaldīšanas politikas galvenais mērķis ir noteikt un īstenot pasākumu kompleksu, kam līdz minimumam jāsamazina procentu likmju izmaiņu iespējamā nelabvēlīgā ietekme uz bankas ienākumiem un tās ekonomisko vērtību.

Banka procentu riskam ir noteikusi stratēģiski pieņemamu līmeni un tādu soļu virkni, kas palīdzēs noturēt risku zemāk par apzīmēto robežu.

Bankas procentu likmju riska pārvaldīšanas galvenās funkcijas ir:

- pastāvīga riska novērtēšana gan tirdzniecības un bankas portfelim atsevišķi, gan abiem kopā, konsolidēti un katrā valūtā, kurās banka ir veikusi būtisku darījumu apjomu;
- optimālās attiecības saglabāšana starp procentu aktīviem un pasīviem;
- procentu likmju savlaicīgas pārskatīšanas nodrošināšana;
- dažādu finanšu instrumentu izmantošanas iespēju nodrošināšana, lai mazinātu riska notikumu negatīvo ietekmi uz bankas ienākumiem un tās ekonomisko vērtību.

Pie galvenajiem procentu likmju riska rašanās avotiem banka pieskaita:

- cenu izmaiņu risks – zaudējumu rašanās iespējamība procentu likmju izmaiņu dēļ, pastāvot dažādiem termiņiem līdz aktīvu, pasīvu un ārpusbilances pozīciju procentu likmju pārskatīšanai;
- ienesīguma līknes risks – iespēja ciest zaudējumus negaidītu izmaiņu ienesīguma līknes slīpumā un aprisēs dēļ;
- bāzes risks – zaudējumu rašanās iespējamība procentu likmju izmaiņu dēļ finanšu instrumentiem ar dažādām bāzes likmēm;
- izvēles risks – iespēja ciest zaudējumus, ja finanšu instruments tieši (iespējas līgumi) vai netieši (kredīti ar pirmstermiņa atmaksas iespēju, noguldījumi uz pieprasījumu u.tml.) paredz bankas klientam izvēles iespēju.

Vadība un mazināšana

Banka nosaka un kontrolē maksimālo starpību limitus procentu aktīvu un pasīvu apjomiem pēc termiņstruktūrām konsolidēti un pamatvalūtās.

Aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas nodaļa tieši īsteno procentu likmju riska vadību.

Risku vadības pārvalde novērtē riska līmeni, kā arī koordinē un kontrolē procentu likmju riska pārvaldīšanas procesu.

Procentu likmju riska novērtēšanai banka izmanto šādas kvantitatīvas risku novērtēšanas metodes:

- starpības analīze (GAP);

- modificēts ilgums (ekonomiskās vērtības izmaiņas atbilstoši procentu likmju izmaiņu scenārijam);
- stresa testēšana (ietekme uz bankas ienākumiem atbilstoši procentu likmju izmaiņu scenārijam).

Bankas portfeļa stresa testēšana tiek veikta bankā katru nedēļu, analizējot jūtīgumu uz procentu likmju izmaiņām, balstoties uz Konsolidēto neatbilstību pakāpienu pārskata datiem.

Kapitāla pietiekamība

Aprēķinot procentu likmju riska netirdzniecības portfelī segšanai nepieciešamā kapitāla prasības, banka izmanto vienkāršoto metodi saskaņā ar FKTK „Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi”.

Kontrole un atbildība

Padome kontrolē Procentu likmju riska pārvaldīšanas politikas izpildi.

Valde ir atbildīga par Procentu likmju riska pārvaldīšanas politikas izskatīšanu un nodošanu apstiprināšanai bankas Padomei, tās pārskatīšanu un izmaiņu veikšanu atbilstoši tirgus izmaiņām.

Valde un Aktīvu un pasīvu komiteja ir atbildīgas par Procentu likmju riska pārvaldīšanas politikas ievērošanu.

Aktīvu un pasīvu komiteja ir atbildīga par termiņstruktūras starpības limitu un limitu stresu testēšanas rezultātiem noteikšanu, kā arī stresa testēšanas metožu un scenāriju apstiprināšanu.

Aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas nodaļa ir atbildīga par termiņstruktūras starpības limitu un limitu stresa testēšanas rezultātiem ievērošanu.

Risku vadības pārvalde ir atbildīga par stresa testēšanas metožu un scenāriju projektu izstrādi, kā arī par termiņstruktūras starpības limitu un limitu stresa testēšanas rezultātiem ievērošanas kontroli.

Ekonomiskās vērtības samazinājums, 31.12.2012. (tūkst. Ls)

Valūta	Procentu likmju riska pozīcijas svērtā vērtība latos
LVL	212.09
EUR	-3 561.62
USD	3 416.93
pārējas	123.90
Netirdzniecības portfeļa procentu likmju riska svērtā vērtība (kopā)	191.30
Pašu kapitāls	193 056
Netirdzniecības portfeļa procentu likmju riska pozīcijas absolūtās svērtās vērtības attiecība pret pašu kapitālu, %	0.10

Procentu likmju riska termiņstruktūra un procentu likmju izmaiņu ietekme uz tīru gada procentu ienākumu, 31.12.2012. (tūkst, Ls)

Aktīvi	Mazāk par 1 mēnesi	1 līdz 3 mēneši	3 mēneši līdz 1 gadam	1 līdz 5 gadi	Ilgāk kā 5 gadi	Procentus nenesoši	Kopā
Kase un prasības pret Latvijas Banku	62 385					153 372	215 757
Prasības pret kredītiestādēm	346 782	834				114 396	462 012
Patiesajā vērtībā novērtētie finanšu instrumenti ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā	6 910	10 498	19 100	106	172	653	37 439
Kredīti un debitoru parādi	154 617	261 143	63 793	88 218	33 636	103 098	704 505
Pārdošanai pieejami aktīvi	693	3 337	7 421	33 127	977	28 932	74 487
Līdz termiņa beigām turēti ieguldījumi	8	5	1	14 817	542		15 373
Reversa repo	53 878	28 902					82 780
Kopā aktīvi	625 273	304 719	90 315	136 268	35 327	400 451	1 592 353

Saistības							
Patiesajā vērtībā novērtētie finanšu instrumenti ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā						101	101
Banku noguldījumi un saistības pret bankām		159	426			18 636	19 221
Klientu noguldījumi un norēķinu konti	1 204 034	24 031	91 220	103 671	18 774		1 441 730
Citas saistības						13 163	13 163
Kopā pasīvi	1 204 034	24 190	91 646	103 671	31 937	18 737	1 474 215

Likviditātes risks

Definīcija

Likviditātes risks rodas situācijās, kad banka nav spējīga izpildīt savas saistības pret klientiem, sakarā ar augsti likvīdu aktīvu (līdzekļi kasē, atlikumi korespondentu kontos) trūkumu vai situācijās, kad visu bankas prasību summa kādā datumā ir ievērojami mazāka par bankas saistību summu tajā pašā datumā.

Banka savā darbībā identificē divus riska veidus: finansējuma likviditātes risks un tirgus likviditātes risks.

Finansējuma likviditātes risks – risks, ka banka nespēs nodrošināt tās pašreizējo un nākotnes naudas plūsmu un nodrošinājumu līdzekļu aizņemšanās vajadzībām tā, lai netiktu apdraudēta bankas ikdienas darbība vai bankas kopējais finansiālais stāvoklis.

Tirgus likviditātes risks – risks, ka banka nevarēs pārdot tās finanšu aktīvus vēlamajā termiņā bez būtiskiem zaudējumiem tirgus sabrukuma vai nepietiekama tirgus dziļuma dēļ.

Politika

Lai samazinātu likviditātes risku, banka ir izstrādājusi un ieviesusi Likviditātes pārvaldīšanas politiku, kuras pamatmērķis ir noteikt un realizēt pasākumu kopumu, kā nodrošināties pret risku, kad banka nav spējīga savlaicīgi un par saprātīgām izmaksām pildīt savas saistības. Bankas Likviditātes pārvaldīšanas politika izstrādāta atbilstoši Bankas attīstības stratēģiskajam plānam. Bankas likviditātes pārvaldīšanas pamatfunkcijas ir:

- uzturēt optimālas attiecības starp bankas likviditātes līmeni un bankas izmaksām. Bankas ienesīgumam jābūt pēc iespējas lielākam, tomēr pārmērīgs likviditātes līmenis rada papildu izmaksas. Līdz ar to attiecība starp likviditāti un izmaksām jānosaka tā, lai nekaitētu bankas maksātspējai;
- nodrošināt bankas biznesa interešu sfēras ar pietiekamu kredītu un investīciju resursu apjomu;
- nodrošināt drošus un pa termiņiem diversificētus naudas līdzekļu aizņēmumu avotus starpbanku tirgos;
- nodrošināt ātru bankas aktīvu pārstrukturizācijas iespēju;
- panākt, ka zaudējumi no bankas aktīvu pārdošanas ir saprātīgā līmenī, ja rodas tāda nepieciešamība.

Likviditātes riskam banka ir noteikusi stratēģiski pieņemamu līmeni un tādu soļu virkni, kas palīdzēs noturēt risku zemāk par apzīmēto robežu.

Vadība un mazināšana

Banka regulāri novērtē un plāno bilances termiņstruktūru, kā arī ienākošās un izejošās naudas plūsmas, tajā skaitā ikdienā.

Banka nosaka un ievēro šādus iekšējos limitus:

- kopējai neto likviditātes pozīcijai;
- neto likviditātes pozīcijai latos;
- neto likviditātes pozīcijai citās valūtās, kurās banka veic būtisku daudzumu darījumu.

Banka regulāri analizē un kontrolē virkni likviditātes rādītāju ar mērķi savlaicīgi konstatēt negatīvas tendences savā maksātspējā.

Banka analizē iespējamās attīstības scenārijus notikumiem, kas var būtiski ietekmēt tās likviditātes līmeni.

Lēmumu par komisijas sasaukšanu pieņem bankas Valdes priekšsēdētājs, prezidents šādās situācijās:

- Likviditātes pārvaldīšanas politikā noteiktais likviditātes rādītājs bankā trīs darba dienas pēc kārtas ir zemāks par 50%;
- likviditātes krīze iestāšanās gadījumā, kad likviditātes rādītājs bankā trīs darba dienas pēc kārtas ir 35% vai zemāks;
- Aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas nodaļas vadītājs uzskata, ka bankai pastāv būtisks risks, ko izraisījušas negatīvās tendences tirgū, vai ir neparasti liels klientu noguldījumu izņemšanas apjoms;
- Risku vadības pārvaldes vadītājs divas reizes pēc kārtas konstatējis šādu likviditātes rādītāju limitu pārkāpšanu:
 - naudas pozīcijas rādītājs;
 - augsti likvīdo aktīvu rādītājs;
 - tūlītējas likviditātes koeficients;
 - „karstās naudas” īpatsvars.

Tiklīdz banka atgriežas noteiktajos likviditātes limitos un saglabā savu pozīciju tajos trīs darba dienas pēc kārtas, bankas Valdes priekšsēdētājs, prezidents pieņem lēmumu atlaist komisiju.

Kapitāla prasības

Banka patstāvīgi izstrādā kapitāla pietiekamības aprēķināšanas metodiku un procedūru iespējamo zaudējumu segšanai likviditātes riska notikumu realizācijas gadījumā.

Kontrole un atbildība

Valde ir atbildīga par Likviditātes pārvaldīšanas politikas izskatīšanu un iesniegšanu apstiprināšanai bankas Padomē, par politikas pārskatīšanu un grozījumiem atbilstoši izmaiņām tirgū.

Valde un Aktīvu un pasīvu komiteja ir atbildīgi par Likviditātes pārvaldīšanas politikas ievērošanu.

Risku vadības pārvaldes Risku kontroles nodaļa ir atbildīga par noteikto limitu ievērošanas kontroli likviditātes riska vadības jomā.

Aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas nodaļa ir atbildīga par noteikto limitu likviditātes riska vadības jomā izpildi, kā arī par bankas likviditātes pārvaldīšanu ikdienā.

Valūtas risks

Definīcija

Valūtas risks rodas, ja pastāv nesaskaņotība bilances un ārpus bilances prasību un saistību summās ārzemju valūtās.

Politika

Valūtas riska vadīšanas galvenos principus banka nosaka Risku vadības politikā un Aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas politikā.

Attiecībā uz ārvalstu valūtu atklāto pozīciju banka ievēro konservatīvu politiku. Bankas politika nosaka ievērot Kredītiestāžu likumā noteiktos ārvalstu valūtu atklātās pozīcijas ierobežojumus un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas apstiprinātos pozīciju aprēķināšanas noteikumus.

Valūtas riskam banka ir noteikusi stratēģiski pieņemamu līmeni un tādu soļu virkni, kas palīdzēs noturēt risku zemāk par apzīmēto robežu.

Vadība un mazināšana

Valūtas risks bankā tiek samazināts, nosakot un kontrolējot atklātās pozīcijas limitu ievērošanu katrā valūtā, zaudējumu limitu ievērošanu pēc atklātās pozīcijas, kā arī izmantojot dažādus finanšu instrumentus atklātās valūtas pozīcijas nodrošināšanai, ja kādu iemeslu dēļ tā nevar tikt slēgta.

Bankā ir noteikti limiti atvērto valūtas pozīciju apjomiem un pozīciju stop loss limiti, kas tiek pastāvīgi kontrolēti un par kuru ievērošanu tiek sagatavota ikdienas atskaite.

Bankas pārskata perioda neto ienākumu un pārējo visaptverošo ienākumu jutība pret izmaiņām ārvalstu valūtas maiņas kursos, pamatojoties uz 2012. un 2011. gada 31. decembrī esošajām pozīcijām, un vienkāršots scenārijs 5% izmaiņām USD vai EUR uz LVL maiņas kursos ir šāds:

'000 LVL	2012		2011	
	Neto ienākumi	PVI	Neto ienākumi	PVI
5% USD vērtības pieaugums pret LVL	319	2 375	(3 497)	262
5% USD vērtības samazinājums pret LVL	(319)	(2 375)	3 497	(262)
5% EUR vērtības pieaugums pret LVL	1 126	1 345	(1 892)	(7)
5% EUR vērtības samazinājums pret LVL	(1 126)	(1 341)	1 892	7

Kapitāla prasības

Kapitāla prasība ārvalstu valūtas riska segšanai tiek aprēķināta saskaņā ar FKTK Minimālo kapitāla prasību aprēķināšanas noteikumiem.

Kontrole un atbildība

Par ārvalstu valūtu atklātās pozīcijas vadību ir atbildīgs Ārvalstu valūtas tirgus nodaļas vadītājs, par pozīcijas kontroli ir atbildīgs Risku pārvaldes vadītājs.

Banka nodrošina ārvalstu valūtu atklātās pozīcijas ikdienas kontroli saskaņā ar aktuālās informācijas datiem.

Tirgus risks

Definīcija

Tirgus risks veidojas, ja aktīvu un ārpus bilances prasību sastāvā ir instrumenti, kas ir atkarīgi no tirgus cenas svārstībām (akcijas, nekustamais īpašums utt.).

Politika

Tirgus riska vadīšanu bankā nosaka Risku vadības politika un Tirdzniecības portfeļa politika. Tirgus riskam banka ir noteikusi stratēģiski pieņemamu līmeni un tādu soļu virkni, kas palīdzēs noturēt risku zemāk par apzīmēto robežu.

Vadība un mazināšana

Par tirgus riska vadības kontroli ir atbildīga Aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas nodaļa un Aktīvu un pasīvu komiteja. Aktīvu un pasīvu komiteja nosaka tirgus riska limitus, pamatojoties uz Riska vadības pārvaldes Finanšu risku pārvaldes grupas ieteikumiem. Par īslaicīgiem ierobežojumu pārsniegumiem jāziņo Riska vadības pārvaldes vadītājam un jāsaņem viņa apstiprinājums, kā arī jāinformē Valde.

Valde apstiprina tirgus riska limitus (risku ierobežojumus).

Tirgus risks bankā tiek samazināts, nosakot un kontrolējot instrumentu, kas atkarīgi no tirgus cenas svārstībām, pozīcijas apjoma limitus, kā arī šādu pozīciju zaudējumu limitus.

Lai samazinātu spekulācijas risku, Aktīvu un pasīvu komiteja nosaka limitus, kuri ierobežo iespējamo dīleru atklāto pozīciju, maksimālo zaudējumu summu, izmantojamos finanšu instrumentus, kā arī investīciju summu vienā instrumentā.

Visu tirdzniecības portfeļa operāciju kontrole notiek katru dienu, izmantojot bankas Riska vadības pārvaldes pārskatus.

Tirgus riska ierobežojumam banka lieto limitu sistēmu.

Aktīvu un pasīvu komiteja ir atbildīga par šādu limitu izstrādāšanu:

- viena darījuma maksimālās summas limits katram dīlerim;
- limits maksimālai atvērtai pozīcijai;
- limiti tirdzniecības portfeļa struktūrai;
- maksimālo zaudējumu apjoms atvērtai pozīcijai;
- koriģēts *VaR* limits vērtspapīru portfelim;
- *VaR* limits kopējam tirdzniecības portfelim.

Kopējo zaudējumu summu no tirgus operāciju veikšanas gada laikā nosaka Aktīvu un pasīvu komiteja. Ja limita summa ir pilnībā izsmelta īsākā laikā, limits var tikt palielināts ar Valdes lēmumu. Ja lēmums par limita palielināšanu netiek pieņemts, banka līdz gada beigām tirgus operāciju veikšanu pārtrauc.

Par noteikto limitu ievērošanas kontroli atbild Aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas nodaļas vadītājs.

Tirdzniecības portfelis pašas bankas ietvaros tiek izveidots, lai iegūtu papildu peļņu. Tirdzniecības portfeļa kopējo vērtību nosaka Aktīvu un pasīvu komiteja, pamatojoties uz jūtīguma analīzi.

Bankas pārskata gada neto ienākumu un pārējo visaptverošo ienākumu jūtība pret izmaiņām vērtspapīru cenās, pamatojoties uz 2012. un 2011. gada 31. decembrī esošajām pozīcijām, un vienkāršots scenārijs 5% izmaiņām vērtspapīru cenās ir šāds:

'000 LVL	2012		2011	
	Neto ienākumi	PVI	Neto ienākumi	PVI
5% pieaugums vērtspapīru cenās	1 867	3 724	2 624	5 342
5% samazinājums vērtspapīru cenās	(1 867)	(3 724)	(2 624)	(5 342)

Kapitāla prasības

Lai aprēķinātu tirgus riska kapitāla prasības, banka izmanto FKTK noteikumos noteiktās metodes. Lai aprēķinātu parāda vērtspapīru vispārējā riska kapitāla prasības, banka izmanto termiņa metodi.

Kontrole un atbildība

Aktīvu un pasīvu komiteja ir atbildīga par bankas Tirdzniecības portfeļa politikas izstrādi, galveno vadības principu noteikšanu un to ievērošanas kontroli.

Aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas nodaļu pārraugošais Valdes loceklis ir atbildīgs par:

- politikas pārskatīšanu un iesniegšanu apstiprināšanai Valdei;
- visu nepieciešamo izmaiņu veikšanu, tai skaitā par izmaiņām, kas rada būtiskas novirzes no pašreizējās tirdzniecības portfeļa politikas, kā arī par Finanšu un kapitāla tirgus komisijas piekrišanas saņemšanu pirms tiek ieviestas izmaiņas darījumu klasifikācijā;
- to, lai Valdei tiktu ziņots par visām Tirdzniecības portfeļa politikas izmaiņām vai pārkāpumiem.

Valde ir atbildīga par Tirdzniecības portfeļa politikas izskatīšanu un iesniegšanu apstiprināšanai bankas Padomē, par tās turpmākās ievērošanas kontroli, par politikas pārskatīšanu un izmaiņu atbilstoši izmaiņām tirgū.

Valde ir atbildīga par to, lai politika nodrošinātu saprātīgu risku vadību un normatīvo aktu un regulējošo prasību ievērošanu.

Operacionālais risks

Definīcija

Ar operacionālo risku saprot zaudējumu rašanās risku gadījumā, ja bankas operāciju veikšanas iekšējā kārtība un procedūras neatbilst bankas darbības raksturam un apjomam vai spēkā esošo normatīvo aktu prasībām; ja bankas darbinieki vai citas personas tās neievēro (bezdarbības/netīšas vai tīšas rīcības rezultātā); bankā pielietojamo informācijas, tehnoloģisko un citu sistēmu funkcionālo iespēju (raksturojumu) nesamērīguma (nepietiekamības) vai to kļūmes (funkcionēšanas traucējumi) rezultātā; kā arī ārējo notikumu rezultātā. Operacionālajam riskam ir pakļauti visi bankas produkti, procesi un sistēmas.

Politika

Lai vadītu operacionālo risku, bankā tika izstrādāta AS "Rietumu Banka" Operacionāla riska vadības politika. Politikas mērķis ir pasākumu kompleksa noteikšana un īstenošana, lai identificētu bankas darbības galvenajiem virzieniem raksturīgu operacionālo risku, kā arī lai aizsargātu banku pret zaudējumiem, kas radušies būtiska operacionālā riska rezultātā.

Operacionālajam riskam banka ir noteikusi stratēģiski pieņemamu līmeni un tādu soļu virkni, kas palīdzēs noturēt risku zemāk par apzīmēto robežu.

Ar būtiska operacionālā riska realizāciju saprot vienreizīgu notikumu, kā rezultātā bankai radušies zaudējumi 0,1% (nulle komats viens procentu) izteiksmē no bankas pašu kapitāla, vai arī pasākumu kopumu viena gada ietvaros, kā rezultātā radušies zaudējumi, kas pārsniedz 1% (vienu procentu) no bankas pašu kapitāla.

Politikas uzdevums ir radīt bankā apstākļus efektīvai operacionāla riska vadībai, kas sevī iekļauj:

- vides izveidi, kas piemērota operacionālā riska vadībai;
- atbilstošu metožu izmantošanu operacionālā riska noteikšanai un novērtēšanai;
- regulāru būtiska operacionālā riska uzraudzību;
- atbilstošu operacionālā riska kontroli un samazināšanu līdz minimumam;
- bankas darbības nepārtrauktības nodrošināšanu, nepieciešamības gadījumā izstrādājot un aktualizējot darbības nepārtrauktības nodrošināšanas plānus.

Operacionāla riska vadības pamatprincipi ir realizēti bankas iekšējos normatīvajos aktos, kas nosaka:

- bankas organizācijas struktūru, pilnvaru sadalījumu un deleģēšanu, funkcionālos pienākumus, struktūrvienību un darbinieku savstarpējās sadarbības un informācijas apmaiņas kārtību;
- bankas operāciju un citu darījumu kārtību, nosacījumus un procedūras; uzskaites politiku; iekšējo procesu organizāciju;
- sistēmu (tehnisko, informācijas un citu) funkcionēšanas noteikumus, kārtību un procedūras;
- atskaišu un citas informācijas izstrādes un sniegšanas kārtību;
- darbinieku motivēšanas kārtību un citus jautājumus.

Lai nodrošinātu apstākļus būtiska operacionālā riska efektīvai konstatēšanai, kā arī operacionālā riska novērtēšanai kopumā, bankas Risku vadības pārvaldē pastāv analītiska datu bāze, kas nodrošina pilnīgas informācijas saņemšanu par operacionālā riska gadījumiem, par to veidiem un apmēriem, darbības virzienu, atsevišķu bankas operāciju un citu darījumu, to rašanās un noteikšanas apstākļu šķērsgrīzumā, kā arī par operacionālajiem zaudējumiem, kuri radušies.

Vadība un mazināšana

Lai minimizētu operacionālo risku, banka izmanto šādus galvenos instrumentus:

- piekļuves tiesību informācijai nodalīšana;
- aizsardzības izstrāde pret nesankcionētu piekļuvi bankas informācijas sistēmai;
- aizsardzības izstrāde pret nesankcionētu operāciju izpildi, kuras tiek veiktas, izmantojot bankas informācijas sistēmu;
- secīgas dokumentu izpildes kontroles sistēmas pielietošana;
- īpaši svarīgas informācijas divkāršas ievades metodes izmantošana;
- automātisku pārbaudes procedūru kļūdainu darbību diagnosticēšanai uzstādīšana un pieslēgšana;
- automātiska rutīnas un atkārtotu darbību izpilde;
- bankas informācijas sistēmas lietotāju darbības audits (reģistrācija un uzraudzība);
- atsevišķu operacionālā riska veidu apdrošināšana.

Operacionālā riska kontrole un samazināšana līdz minimumam paredz to, ka bankā tiek veikti šādi pasākumi:

- bankas organizācijas struktūras, bankas operāciju un darījumu veikšanas iekšējo nolikumu, noteikumu un procedūru izstrāde ar mērķi minimizēt operacionālo risku;
- pilnvaru sadalījuma principu un pakļautības ievērošana attiecībā uz bankas operācijām un citiem darījumiem;
- noteikto limitu ievērošanas kontrole attiecībā uz bankas operācijām un citiem darījumiem;
- regulāra sākotnējo dokumentu un rēķinu, kas saistīti ar bankas operācijām un citiem darījumiem, salīdzināšana;
- kārtības, kas noteikta piekļuvei bankas informācijai un materiālajiem aktīviem, ievērošana;
- sistēmas kļūdu izpēte to turpmākai novēršanai;
- kvalificētu speciālistu atlase;
- darbinieku pastāvīga apmācība un to kvalifikācijas celšana;
- iekšējā un dokumentārā kontrole.

Operacionālo risku bankā samazina, izmantojot pārbaudītus tehnoloģiskos risinājumus, ieviešot rūpīgi izanalizētas tehnoloģijas, dublējot galvenās informācijas sistēmas, kā arī norobežojot piekļuves iespējas un kontrolējot bankas informācijas sistēmas lietotāju piekļuves pie aizsargājamiem programmu un informācijas resursiem tiesības.

Lai samazinātu operacionālo risku, bankā darbojas rezerves kopēšanas un informācijas arhivēšanas, rezerves kopiju glabāšanas bez datiem sistēma, kas ļauj veikt operatīvu informācijas atjaunošanu.

Lai segtu iespējamus operacionālos zaudējumus, banka apdrošina:

- īpašumā esošās ēkas, tai skaitā tās, kuras tiek iznomātas un ir īrējamas;
- visus Iekšējās drošības dienesta darbiniekus saskaņā ar dzīvības apdrošināšanas programmu, t.sk. pret nelaimes gadījumiem;
- visu dienesta autotransportu;
- bankas darbību pret krāpšanu;
- bankas top-menedžeru atbildību.

Lai ierobežotu būtisku operacionālo risku, bankā ir izstrādāts AS „Rietumu banka” Automatizētās bankas sistēmas atjaunošanas plāns, dodot iespēju izmantot rezerves tehnoloģisko aprīkojumu, kas atrodas pietiekamā attālumā. Plāns tiek testēts ne retāk kā 1 (vienu) reizi gadā ar mērķi

noskaidrot, vai to iespējams izpildīt, un to var atjaunot saskaņā ar organizatoriskajām un tehniskajām izmaiņām bankā vai ārējo faktoru ietekmē. Bankas Valde ir atbildīga par “Pasākumu plāna ārkārtas gadījumiem” izstrādi un aktualizāciju.

Operacionālā riska minimizēšana paredz tādu soļu kompleksa īstenošanu, kas ir vērsti uz notikumu vai apstākļu, kas var izraisīt būtisku operacionālo risku, iestāšanās varbūtības samazināšanu un/vai potenciālo operacionālo risku samazināšanu (ierobežošanu).

Operacionālā riska kontroles sistēmā vissvarīgākais ir:

- bankas operācijām un citiem darījumiem noteikto limitu ievērošanas kontrole;
- noteiktās kārtības, kas attiecas uz piekļuvi bankas informācijai un materiālajiem aktīviem, ievērošana;
- kontrolēt kā bankas darbinieki ievēro bankas iekšējo normatīvo dokumentu prasības;
- atbilstoša personāla profesionālā sagatavotība;
- regulāra bankas operāciju un citu darījumu sākotnējo dokumentu salīdzināšana ar datiem bankas informācijas sistēmā.

Kapitāla prasības

Lai aprēķinātu operacionālā riska kapitāla pietiekamību, banka izmanto pamatrādītāja pieeju.

Kontrole un atbildība

Bankas Padome nodrošina bankas izpildinstitūciju darbības uzraudzību, novērtē operacionālā riska vadības efektivitāti bankā kopumā, apstiprina politikas un bankas organizācijas struktūru.

Bankas Valde ir atbildīga par iekšējo normatīvo dokumentu apstiprināšanu, kas nosaka operacionālā riska vadības noteikumus un procedūras, pilnvaru un atbildības sadali starp struktūrvienību vadītājiem, savstarpējo sadarbību un atskaišu sagatavošanu.

Visu bankas struktūrvienību vadītāji ir atbildīgi par operacionālā riska ikdienas uzraudzību, kā arī kontrolē, lai viņu pakļautībā esošie darbinieki ievērotu šīs politikas prasības. Nepieciešamības gadījumā struktūrvienību vadītāji sniedz Risku vadības pārvaldes Risku kontroles nodaļā ieteikumus operacionālā riska minimizācijai.

Risku vadības pārvalde nodrošina ar operacionālo risku saistītās informācijas un ieteikumu analīzi. Risku vadības pārvalde nepieciešamības gadījumā iniciē pasākumus, lai sadarbībā ar struktūrvienību vadītājiem pilnveidotu operacionālā riska vadības praksi, un kontrolē šo pasākumu īstenošanu.

Risku vadības pārvalde ir atbildīga par bankas darbinieku iesniegto ziņojumu par operacionālā riska iestāšanās gadījumiem konfidencialitātes nodrošināšanu.

Tiesiskais risks

Definīcija

Banka savā darbībā ievēro Latvijas Republikas un Eiropas Savienības normatīvos aktus, Latvijas Bankas, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas un citu pilnvaroto organizāciju normatīvos aktus, kā arī starptautiskos nozares standartus un rekomendācijas. Normatīvo aktu grozījumu rezultātā iespējama situācija, kad bankas darbība tiek pārorientēta vai arī bankai jāatsakās no atsevišķiem finanšu darbības virzieniem. Tas savukārt var negatīvi ietekmēt kā bankas rentabilitāti, tā arī stabilitāti.

Politika

Tiesiskā riska pārvaldīšana bankā tiek īstenota Risku vadības politikas ietvaros.

Vadība un mazināšana

Tiesiskā riska minimizēšana bankā tiek īstenota, uzraugot jaunu ārējo normatīvo aktu ieviešanu un to ieviešanu bankas iekšējo normatīvu datu bāzē. Šo procesu bankā regulē atsevišķa procedūra.

Kapitāla prasības

Banka atsevišķi nerezervē kapitālu tiesiska riska segšanai.

Kontrole un atbildība

Tiesiska riska pārvaldīšanu īsteno:

- Darbības atbilstības kontroles pārvaldes speciālisti;
- Juridiskās pārvaldes speciālisti;
- Kredītu un investīciju pārvaldes Kreditēšanas juridiskās nodaļas speciālisti;
- Kredītu un investīciju pārvaldes Korporatīvo finanšu juridiskā nodaļas speciālisti;
- Iekšējās kontroles pārvaldes Klientu uzraudzības un analīzes nodaļas speciālisti;
- visu pārējo bankas struktūrvienību vadītāji.

Reputācijas risks

Definīcija

Reputācijas risks ir saistīts ar negatīva sabiedrības viedokļa izveidošanos par bankas stāvokli (ieskaitot neprecīzas informācijas risku un risku, kas saistīts ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas nepietiekamu novēršanu), kura rašanās rezultātā banka var zaudēt esošos klientus un spēju iegūt jaunus klientus.

Politika

Reputācijas riska vadīšanai banka ir izstrādājusi AS “Rietumu Banka” Sabiedrisko attiecību politiku. Politika tika izstrādāta, lai realizētu un koordinētu sabiedriskās attiecības un nodrošinātu iekšējo un ārējo komunikāciju.

Reputācijas riskam banka ir noteikusi stratēģiski pieņemamu līmeni un tādu soļu virkni, kas palīdzēs noturēt risku zemāk par apzīmēto robežu.

Vadība un mazināšana

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, banka veic šādus uzdevumus:

- nodrošina publiskās informācijas kontroli;
- analizē un kontrolē reputācijas riska iespējamību;
- iegūst, apkopo un sniedz informāciju plašsaziņas līdzekļiem par bankas darbību, veiktajām aktivitātēm;
- nodrošina informatīvo sadarbību ar plašsaziņas līdzekļiem, darījuma partneriem;
- nodrošina attiecīgas informācijas publiskošanu.

Reputācijas riska uzraudzības mērķis ir mazināt bankas darbības reputācijas risku kopumā un novērst iespējamus zaudējumus.

Reputācijas riska vadība sevī ietver:

- sabiedrisko attiecību krīzes vadības plāna izstrādi un pielietošanu (nepieciešamības gadījumā);
- sabiedrisko attiecību situācijas novērtēšanu;
- bankas darbības (konkrētā situācijā) kontroli;
- iegūtās, sagatavotās un izplatītās informācijas pārbaudi.

Kapitāla prasības

Banka patstāvīgi izstrādā kapitāla prasību aprēķināšanas metodiku un procedūru iespējamo zaudējumu segšanai reputācijas riska notikumu realizācijas gadījumā.

Kontrole un atbildība

Valde ir atbildīga par AS “Rietumu Banka” Sabiedrisko attiecību politikas izskatīšanu un iesniegšanu apstiprināšanai bankas Padomē, par tās turpmākās ievērošanas kontroli, par politikas pārskatīšanu un izmainīšanu, par politikas ievērošanu un īstenošanu.

Valdes priekšsēdētājs, prezidents nodrošina AS “Rietumu Banka” Sabiedrisko attiecību politikas vispārējo kontroli.

Reputācijas risku bankā vada Sabiedrisko attiecību, reklāmas un mārketinga pārvalde, katru darba dienu nodrošinot:

- publiskās informācijas kontroli;
- informācijas ieguvī;
- informācijas sagatavošanu un sniegšanu plašsaziņas līdzekļiem;
- informācijas sagatavošanu un sniegšanu bankas esošajiem un potenciālajiem klientiem;
- informācijas sagatavošanu un sniegšanu bankas darbiniekiem;
- informācijas izvietojumu bankas mājas lapā un intranetā.

Stratēģiskais un biznesa risks

Definīcija

Stratēģiskais un biznesa risks ir risks ciest zaudējumus, kas rodas, pieļaujot kļūdas bankas stratēģisko darbību un attīstību (stratēģisko, biznesa vadību) noteicošu lēmumu pieņemšanā, proti, ja netiek ņemtas vērā vai ir nepilnīgi apzinātas iespējamās bankas darbībai draudošās briesmas; ja tiek nepareizi vai nepietiekoši pamatoti noteikti darbības perspektīvie virzieni, kuros banka var gūt pārsvaru pār konkurentiem; ja trūkst nepieciešamo resursu (finanšu, materiāli tehnisko, cilvēkresursu) un organizatorisko pasākumu (pārvaldīšanas lēmumu), kam jānodrošina bankas darbības stratēģisko mērķu sasniegšana, vai to nav pietiekamā apjomā.

Politika

Stratēģiskais un biznesa risks bankā tiek pārvaldīts Risku vadības politikas ietvaros.

Vadība un mazināšana

Stratēģisko un biznesa risku var samazināt, pastāvīgi kontrolējot bankas darbības pašreizējo rādītāju atbilstību Bankas attīstības stratēģiskajam plānam, kā arī labojot Bankas attīstības stratēģisko plānu.

Kapitāla prasības

Banka patstāvīgi izstrādā kapitāla prasību aprēķināšanas metodiku un procedūru iespējamo zaudējumu segšanai stratēģiskā un biznesa riska notikumu realizācijas gadījumā.

Kontrole un atbildība

Faktisko darbības rezultātu atbilstību plānam kontrolē Valde.

Pašu kapitāls

Bankas politika nosaka, ka ir nepieciešams uzturēt spēcīgu kapitāla bāzi, lai saglabātu investoru, kreditoru un tirgus uzticību bankai un nodrošināt turpmāku uzņēmējdarbības attīstību. Banka atzīst kapitāla apmēra ietekmi uz akcionāru peļņu un to, ka ir nepieciešams saglabāt līdzsvaru starp lielāku peļņu un priekšrocībām, kuras sniedz stabils kapitāla apjoms.

FKTK nosaka un uzrauga bankas kapitāla pietiekamības prasības.

Kapitāla jēdziens un struktūra, ko izmanto šajā politikā, atbilst FKTK „Minimālo kapitāla prasību aprēķināšanas noteikumu” III sadaļā noteiktajam kapitāla definējumam. Saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas noteiktajām kapitāla prasībām bankām jāuztur kapitāla rādītāji atbilstoši riska svērtajiem aktīviem („likumā noteiktais pašu kapitāla rādītājs”) virs noteiktā minimuma līmeņa. Kapitāla pietiekamības rādītājs nedrīkst būt mazāks par 8%. 2012. gada 31. decembrī minimālais līmenis Bankai ir 19.73%. 2012. gada 31. decembrī un 2011. gada 31. decembrī Banka ievēroja minēto obligāto kapitāla apjomu.

Tabulā apkopota informācija par bankas kapitāla pozīciju, kas aprēķināta saskaņā ar FKTK noteikumiem, uz 2012. gada 31. decembri:

	2012
LVL'000	
Pirmā līmeņa kapitāls	
Pamatkapitāls	100 000
Akciju emisijas uzcenojums	4 809
Rezerves un iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	29 011
Pārskata gada peļņa	20 216
Atskaitījumi	
Nemateriālie aktīvi	- 1 595
Pārējie atskaitījumi no pirmā līmeņa kapitāla	- 6 413
Deklarētās vai piedāvātās dividendes	- 5 054
Kopā pirmā līmeņa kapitāls	140 974
Otrā līmeņa kapitāls	
Subordinētais kapitāls	58 495
Pārējie atskaitījumi no otrā līmeņa kapitāla	- 6 413
Kopā otrā līmeņa kapitāls	52 082
Kopā kapitāls	193 056

Kapitāla prasību ievērošana un iekšējā kapitāla novērtēšana

AS "Rietumu Banka" Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa organizācijas politika nosaka šādus principus:

- kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesam jānodrošina, ka bankas rīcībā ir tāds kapitāls, kas ar savu apmēru, elementiem un struktūru sedz visus būtiskos riskus, kas raksturīgas bankas esošajai un plānotajai darbībai;
- kapitāla pietiekamības novērtēšanas process sastāv no trīs elementiem:
 - o kapitāla apjoma noteikšana visu bankas esošajai un plānotajai darbībai raksturīgo būtisko risku segšanai;
 - o kapitāla plānošana;
 - o kapitāla uzturēšana;
- kapitāla jēdziens un struktūra, kas tiek izmantoti bankā, novērtējot kapitāla pietiekamību, atbilst definīcijām, kas ir noteiktas Finanšu un kapitāla tirgus komisijas Minimālo kapitāla prasību aprēķināšanas noteikumu (turpmāk tekstā – FKTK noteikumi) III sadaļā.

Kapitāla pietiekamības plānošana bankā ir Bankas attīstības stratēģiskā plāna izstrādes procesa elements. Plānotais kapitāla pietiekamības līmenis, kā arī jaunie uzdevumi, kas saistīti ar kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu, ir atspoguļoti AS "Rietumu Banka" Bankas attīstības stratēģiskā plānā.

Banka vienmēr uztur kapitālu tādā līmenī, kas ir pietiekams visu ar bankas esošo un plānoto darbību saistīto risku segšanai.

Banka veic iekšējo kapitāla prasību aprēķinu. Iekšējo kapitāla prasību aprēķins sevī ietver minimālo kapitāla prasību aprēķinu, kā arī kapitāla prasību aprēķinu risku segšanai, kuriem FKTK noteikumos nav noteiktas minimālās kapitāla prasības. Iekšējās kapitāla prasības tiek noteiktas, summējot minimālo kapitāla prasību vērtību un kapitāla prasību vērtību risku segšanai, kuriem FKTK noteikumos nav noteiktas minimālās kapitāla prasības.

Minimālo kapitāla prasību aprēķins sevī ietver šādu riska veidu prasības: kredītriska, tirgus riska un operacionālā riska.

Aprēķinot kapitāla prasības risku segšanai, kuriem FKTK noteikumos nav noteiktas minimālās kapitāla prasības, banka aprēķina šādu riska veidu kapitāla pietiekamību: procentu likmju risks netirdzniecības portfelī, likviditātes risks, valsts risks, koncentrācijas risks, reputācijas risks, stratēģiskais un biznesa risks un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks. Banka arī rezervē kapitālu pārējiem riskiem un nosaka kapitāla rezervi.

Banka ir noteikusi, ka minimālo prasību kapitāla pietiekamības rādītājs nedrīkst būt mazāks par 12% un ne zemāks par FKTK individuāli noteikto paaugstināto kapitāla pietiekamības rādītāju. (16.80%)

Banka nosaka, ka, izejot no iekšējām kapitāla prasībām, kapitāla pietiekamības rādītājs nedrīkst būt mazāks par 10%.

Kapitāla prasības uz 31.12.2012. (tūkst. Ls)

Kapitāla prasība pēc MKPAN	78 279
Kapitāla pietiekamības rādītājs MKPAN	19.73%
Iekšējā kapitāla prasība	107 693
Kapitāla pietiekamības rādītājs pēc iekšējam prasībām	14.34%

Kapitāla pietiekamība pēc minimālām prasībām*Kredītrisks*

Lai aprēķinātu kredītriska kapitāla pietiekamību, banka izmanto standartizēto pieeju.

Lai noteiktu riska līmeni, banka izmanto sekojošu starptautisko reitingu aģentūru sagatavotos kredītu reitingus: Standards & Poor's, Moodys Investor Services, Fitch Ratings.

Tirdzniecības portfeļa darījumu partnera kredītriska kapitāla prasības aprēķināšanai banka izmanto tirgus vērtības metodi, kura ir aprakstīta FKTK MKPA noteikumos. Uz 2012. gada 31. decembri darījuma partnera kredītriska kapitāla prasība bija 39.5 tūkst. Ls.

Atvasināto instrumentu kredītriskam pakļautā tūrā vērtība 2012. gada 31. decembrī bija 421.6 tūkst. Ls.

Riska darījumu vērtības pirms un pēc kredītriska mazināšanas, 31. decembris 2012 (tūkst. Ls)

Riska darījumu riska pakāpe	pirms KRM	pēc KRM
0%	215 757	261 497
10%	-	-
20%	569 316	594 024
35%	4 796	4 796
50%	35 383	35 383
75%	-	-
100%	803 118	732 895
150%	12 700	12 477
200%	-	-

Riska darījumiem, kuri veido pašu kapitāla samazinājumu banka nepiemēro kredītriska mazināšanu.

Riska darījumu summas segtas ar finanšu nodrošinājumu, 31. decembris 2012 (tūkst. Ls)

Riska darījumu kategorija	
Iestādes	36 152
Komersabiedrības	70 447

Rietumu Bankas kredītriska kapitāla prasība saskaņā ar FKTK MKPAN, 31. decembris 2012 (tūkst. Ls)

Riska darījumu kategorijas saskaņā ar SP, izņemot vērtspapirizēšanas pozīcijas	69 870.49
Centrālās valdības vai centrālās bankas	102.05
Valsts institūcijas	3.50
Iestādes	10 068.34
Komersabiedrības	52 116.51
Nodrošināts ar nekustamo īpašumu	134.29
Kavētie riska darījumi	1 727.74
Ieguldījumu fondu apliecības (IFA)	2 386.07
Citi posteņi	3 331.99

Tirgus riski

Lai aprēķinātu tirgus riska kapitāla pietiekamību, banka izmanto FKTK noteikumos noteiktās metodes. Lai aprēķinātu parāda vērtspapīru vispārējā riska kapitāla prasības, banka izmanto termiņa metodi.

Rietumu Bankas tirgus riska kapitāla prasība saskaņā ar FKTK MKPAN, 31. decembris 2012 (tūkst. ls)

Pozīcijas, ārvalstu valūtas un preču risku kapitāla prasību kopsumma saskaņā ar SP	1 455.62
Tirgojamie parāda instrumenti	324.03
Kapitāla instrumenti	107.20
Ārvalstu valūta	1 024.39

Operacionālais risks

Lai aprēķinātu operacionālā riska kapitāla pietiekamību, banka izmanto pamatrādītāja pieeju.

Rietumu Bankas operacionālā riska kapitāla prasība saskaņā ar FKTK MKPAN, 31. decembris 2012 (tūkst. ls)

Operacionālā riska kapitāla prasība	7 129.35
Pamatrādītāja pieeja	7 129.35

Kapitāla pietiekamība pēc iekšējām prasībām

Procentu likmju risks

Aprēķinot procentu likmju riska netirdzniecības portfelī segšanai nepieciešamā kapitāla prasības, banka izmanto vienkāršoto metodi saskaņā ar FKTK „Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi”.

Likviditātes risks

Aprēķinot likviditātes riska kapitāla pietiekamību, banka izmanto scenārija analīzes metodi, ņemot vērā pieņēmumu, ka, lai uzturētu saistību apjomu un struktūru esošajā līmenī, bankai būs papildu izdevumi līdzekļu piesaistei, izmaksājot noguldītājiem lielāku procentu peļņu. Turklāt scenārijā tiek ņemts vērā, ka, mainoties situācijai tirgū, bankai radīsies papildu iespējas gūt peļņu no izvietotajiem līdzekļiem.

Analīzes scenāriju apstiprina Aktīvu un pasīvu komiteja.

Valsts risks

Lai aprēķinātu kredītportfeļa valsts riska kapitāla prasības, banka izmanto vienkāršoto metodi saskaņā ar FKTK „Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi”. Kredītportfeļa valsts riska kapitāla prasības tiek noteiktas, izmantojot FKTK noteikumu pieeju kredītportfeļa nozares koncentrācijas riska kapitāla prasībām.

Koncentrācijas risks

Aprēķinot koncentrācijas riska kapitāla prasības, banka izmanto vienkāršoto metodi saskaņā ar FKTK „Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi”. Koncentrācijas riska kapitāla prasības tiek noteiktas, summējot kredītportfeļa individuālās koncentrācijas riska, kredītportfeļa nozaru koncentrācijas riska, aizņēmēju ienākumu un kredītu valūtu nesakritības koncentrācijas riska, kredītportfeļa nodrošinājuma koncentrācijas riska, prasību pret kredītiestādēm koncentrācijas riska un ieguldījumu vērtspapīros koncentrācijas riska kapitāla prasības.

Reputācijas risks

Aprēķinot reputācijas riska kapitāla pietiekamību, banka izmanto scenārija analīzes metodi.

Analīzes scenāriju apstiprina Aktīvu un pasīvu komiteja.

Stratēģiskais un biznesa risks

Stratēģiskā un biznesa riska kapitāla pietiekamības aprēķinam banka izmanto scenārija analīzes metodi. Sākotnējie dati scenārijam ir tā brīža gada Bankas attīstības stratēģiskā plāna stresa testēšanas scenārija dati.

Kapitāla prasības nosaka kā bankas nesaņemtās peļņas apmēru, īstenojoties apstiprinātajam scenārijam ceturkšņa ietvaros.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks

Aprēķinot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska segšanai nepieciešamā kapitāla prasības, banka izmanto vienkāršoto metodi saskaņā ar FKTK „Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi”.

Pārējie riski

Aprēķinot pārējo risku segšanai nepieciešamā kapitāla prasības, banka izmanto vienkāršoto metodi saskaņā ar FKTK „Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi”.

Kapitāla rezerve

Banka nosaka kapitāla rezerves saskaņā ar FKTK „Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi”.

Konsolidācija

Meitas sabiedrības

Meitas sabiedrības ir Koncerna kontrolē esošas sabiedrības. Kontrole pastāv, ja Koncernam ir tieša vai netieša ietekme pār sabiedrības finanšu un darbības politiku, kuras mērķis ir gūt labumu no šīs sabiedrības darbības. Konsolidētajos finanšu pārskatos ir ietverti meitas sabiedrību finanšu pārskati no brīža, kad kontrole ir sākusies, līdz brīdim, kad kontrole beidzas.

Asociētās sabiedrības

Asociētās sabiedrības ir tās sabiedrības, kurās Koncernam ir būtiska ietekme, tomēr nav kontroles pār to finanšu un darbības politiku. Būtiska ietekme pastāv, ja Koncernam pieder 20 līdz 50% no balsstiesībām asociētajā sabiedrībā. Konsolidētajā finanšu pārskatā ir ietverta Koncerna daļa asociēto sabiedrību kopējā atzītajā peļņā un zaudējumos, kas aprēķināta saskaņā ar pašu kapitāla metodi, sākot ar brīdi, kad būtiskā ietekme sākas, līdz brīdim, kad tā beidzas. Kad Koncerna zaudējumu daļa pārsniedz tās ieguldījuma asociētajā sabiedrībā vērtību, ieguldījuma bilances vērtība tiek samazināta līdz nullei un turpmāki zaudējumi atzīti vairs netiek, izņemot, ja Bankai ir radušās saistības asociētās sabiedrības labā.

Konsolidācijā savstarpēji izslēgtie darījumi

Sagatavojot šos konsolidētos finanšu pārskatus, Koncerna sabiedrību savstarpējie atlikumi un nerealizētā peļņa no darījumiem Koncerna uzņēmumu starpā konsolidācijā tiek izslēgti. Nerealizētā peļņa, kas radusies no darījumiem ar asociētajām sabiedrībām, tiek izslēgta proporcionāli Koncerna ieguldījumam. Nerealizētā peļņa, kas radusies no darījumiem ar asociētajām sabiedrībām, tiek izslēgta proporcionāli ieguldījumam asociētajā sabiedrībā. Nerealizētie zaudējumi tiek izslēgti līdzīgā veidā, izņemot to, ka tie tiek izslēgti vienīgi tādā apmērā, par cik nav pierādījumu, ka ir notikusi vērtības samazināšanās.

Līdzekļu pārvaldība

Koncerns ieguldītāju vārdā pārvalda un administrē aktīvus, kas tiek turēti trastos un citos ieguldījumu mehānismos. Šo sabiedrību finanšu pārskati nav iekļauti konsolidētajos finanšu pārskatos, izņemot, ja Koncerns kontrolē šo trastu vai investīciju mehānismu.

Koncerns

AS “Rietumu Banka” ir grupas mātes sabiedrība, kurai tiek piemērotas informācijas atklāšanas prasības.

AS “Rietumu Banka” meitas sabiedrības un sabiedrības, kurās AS “Rietumu Banka” ir dalība

1. SIA “RB Drošība”
2. SIA “RB Namu Serviss”
3. SIA „Deviņdesmit seši”
4. SIA „ROUTE 96”
5. SIA „VENTIO”
6. SIA „Aristida Briāna 9”
7. SIA „H-BLOK”
8. SIA „M322”
9. SIA „Lilijas 28”
10. SIA „Vangažu Nekustamie Īpašumi”
11. SIA „D47”
12. AS „RB Asset Management” ieguldījumu pārvaldes sabiedrība
13. RBAM I Funds SICAV plc

14. RB Securities Limited
15. ОАО „РБ Секьюритиз”
16. RB Lending Services Limited
17. V7 Holdings Limited
18. SIA „Vesetas 7”
19. B54 Holdings Limited
20. SIA „Brīvības 54”
21. AR ENTERTAINMENT LIMITED
22. SIA „Arēna Rīga”
23. SIA „Arena Catering”
24. SIA „Arena Cogeneration”
25. ООО „ОЩАДНА КОМПАНИЯ”
26. SIA „OVERSEAS Estates”
27. SIA „RB BAKI”
28. SIA „InCREDIT GROUP”
29. ООО „Вестлизинг-М”
30. ИООО „Вестлизинг”
31. ООО „Весттрансинвест”
32. SIA „RB Investments”
33. RB Consulting (Shanghai) Co.Ltd.
34. SIA „Mežvidi AT”
35. SIA „KI Zeme”
36. SIA „Multi Pluss”
37. ИООО „Интеррент”
38. SIA „KI Nekustamie īpašumi”
39. SIA „Miera 30C”
40. SIA „ARMITANA PROPERTY”
41. SIA „FRB Elektro”
42. SIA „Elektro bizness”
43. SIA „Dzelzceļu tranzīts”
44. SIA „AED Rail Service”

Atalgojuma politika

Informācija par 2012. gadu ir sagatavota saskaņā ar FKTK noteikumiem Nr. 171 „Normatīvie noteikumi par atalgojuma politikas pamatprincipiem” un FKTK noteikumiem Nr. 61 „Informācijas atklāšanas un iestādes pārredzamības normatīvie noteikumi”.

Bankas atalgojuma politika nosaka atalgojuma pamatprincipus riska profilu ietekmējošajiem amatiem, rādītājus atalgojuma mainīgās daļas noteikšanai, pārbaužu veikšanas kārtību par bankas atalgojuma politikas ievērošanu, informācijas par atalgojuma politiku atklāšanas kārtību, kā arī bankas struktūrvienību atbildību atalgojuma politikas ieviešanas un ievērošanas nodrošināšanas jomā.

Atalgojuma politika veido tādu atalgojumu sistēmu riska profilu ietekmējošajiem amatiem, kas nodrošina attiecīgas kvalifikācijas darbinieku piesaistišanu un motivēšanu, vienlaicīgi neveicinot pārmērīgu risku uzņemšanos un neatalgojot šos darbiniekus par īstermiņa rezultātiem, bet gan vērtējot viņu pieņemto lēmumu un veikto darījumu ilgtermiņa ietekmi.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, Padome veic šādus uzdevumus:

- nodrošina samērīgu attiecību starp bankā noteikto riska profilu ietekmējošo amatu atalgojuma mainīgo un nemainīgo daļu;
- nosaka finanšu un nefinanšu rādītājus bankā noteikto riska profilu ietekmējošo amatu darbības rezultātu novērtēšanai un atalgojuma mainīgās daļas noteikšanai;
- nosaka atalgojuma mainīgās daļas struktūru un atalgojuma mainīgās daļas augstāko robežu.

AS „Rietumu Banka” atalgojuma politika balstās uz sekojošiem pamatprincipiem:

- Padome nosaka, ka bankas atalgojuma politikas prasības tiek piemērotas riska profilu ietekmējošiem amatiem.
- Riska profilu ietekmējošo amatu atalgojumu veido šādi atalgojuma elementi:
 - darba samaksas nemainīgā daļa – darba alga;
 - atalgojuma mainīgā daļa – prēmijas, atlaišanas pabalsti un citi no darbības rezultātiem atkarīgi atalgojuma elementi.

Darbības rezultātu novērtēšana un atalgojuma mainīgās daļas noteikšana:

- Atalgojuma mainīgo daļu Padome nosaka, ņemot vērā riska profilu ietekmējošo amatu veicēju darbības rezultātu novērtējumu, vispārējos bankas darbības rezultātus un apstiprinātā AS „Rietumu Banka” Bankas attīstības stratēģiskā plāna izpildi.
- Nosakot atalgojuma mainīgo daļu, darbības rezultātu novērtēšanā ņem vērā vairāku gadu darbības rezultātu rādītājus, tādejādi nodrošinot, ka darbības rezultātu novērtēšana ir pamatota ar ilgtermiņa darbības rezultātiem.

Atalgojuma mainīgās daļas izmaksas nosacījumi:

- Atalgojuma mainīgās daļas faktisko izmaksu veic uzreiz, ja maksājums atbilst bankas finanšu stāvoklim un riska profilu ietekmējošā amatā esošā darbinieka darbības rezultātiem.
- Atalgojuma mainīgās daļas atliktās daļas faktisko izmaksu veic pēc tam, kad uz to ir iegūtas neatsaucamas tiesības.
- Neatsaucamas tiesības uz atalgojuma mainīgās daļas atlikto daļu iegūst proporcionāli periodam (gadu skaitam), uz kādu atlikta atalgojuma mainīgā daļa.
- Pirms neatsaucamu tiesību uz atalgojuma mainīgās daļas atliktās daļas iegūšanas to nepieciešamības gadījumā koriģē (samazina), ņemot vērā tās sākotnējā aprēķinā neietvertos riskus, kas kļuvuši zināmi periodā, uz kuru atlikta atalgojuma mainīgā daļa,

un kas saistīti ar darbības rezultātiem, par kuru sasniegšanu noteikta atalgojuma mainīgās daļas atliktā daļa.

**AS „Rietumu Banka” riska profilu ietekmējošo
amatpersonu atalgojums par 2012. gadu (tūkst. LVL)**

	Darbinieku skaits	Nemainīgā daļa	Mainīgā daļa	Mainīgās daļas struktūra
Valde	7	746	1 005	naudas līdzekļi
Citi Bankas risku profilu ietekmējošie amati	6	432	1 875	naudas līdzekļi

Neizmaksātā atalgojuma mainīgās daļas atliktā daļa 1 567 tūkst. LVL , no tā	1 567 tūkst. LVL nav iegūtas neatsaucamas tiesības
--	--